

Les reeducacions psicopedagògiques

1. Què són?

Intervencions psicopedagògiques personalitzades, orientades a treballar les dificultats escolars.

2. Qui les necessita?

Nens i adolescents amb problemes escolars, trastorns de l'aprenentatge i/o trastorns per falta d'atenció i/o hiperactivitat.

3. Què són els trastorns de l'aprenentatge?

Es diagnostiquen trastorns de l'aprenentatge quan el rendiment de l'individu en lectura, càlcul o expressió escrita és substancialment inferior a l'esperat per edat, escolarització i nivell d'intel·ligència, segons indiquen proves normalitzades administrades individualment.

4. Tipus:

1. Trastorn de lectura (dislèxia):

Es diagnostica quan el rendiment en velocitat, precisió o comprensió de la lectura està per sota de l'esperat per edat, coeficient intel·lectual (CI) i curs.

S'ha de destacar que segueix un patró familiar i que un diagnòstic a temps millora el pronòstic de manera important.

La lectura oral es caracteritza per distorsions, substitucions o omissions; tant la lectura oral com la silenciosa es caracteritzen per lentitud i errors en la comprensió.

Per exemple: llegir *blau* enlloc de *clau*, o *casa* enlloc de *capsa*

g por e

l por j

z por s

2. Trastorn de càlcul:

Es diagnostica quan existeixen dificultats importants relacionades amb les matemàtiques i hi ha per tant, un rendiment per sota de l'esperat en aquesta àrea en funció de l'edat, CI i curs del subjecte.

Poden estar afectades les habilitats:

- **Lingüístiques:**
Comprensió o denominació de termes matemàtics, operacions o conceptes i descodificació de problemes escrits en símbols matemàtics.
- **Perceptives:**
Reconeixement o lectura de símbols numèrics o signes aritmètics i agrupacions d'objectes.
- **D'atenció:**
Reproduir correctament nombres o xifres, recordar-se d'afegir números "emportant-se" i tenir en compte els signes operatius.
- **Matemàtiques:**
Per exemple: seguir seqüències de passos matemàtics, comptar objectes i aprendre les taules de multiplicar.

3. Trastorn de l'expressió escrita

Es defineix com una habilitat per l'escriptura per sota de l'esperat en funció de l'edat, CI i nivell d'escolarització. En general, s'observen dificultats per compondre i organitzar textos escrits. Cometen molts errors ortogràfics, gramaticals i de puntuació.

A més a més, la seva cal·ligrafia acostuma a ser deficient, tot i que és important destacar que cometre només un dels errors esmentats per separat no implica l'existència del trastorn.

S'ha de destacar que aquest trastorn normalment va associat a altres trastorns de l'aprenentatge i rarament es dona de manera aïllada.

4. Trastorn de l'aprenentatge no especificat

Inclou els trastorns de l'aprenentatge que no compleixen els criteris de cap altre trastorn específic de l'aprenentatge.

COMPTE!

Abans de diagnosticar un trastorn de l'aprenentatge, hem de descartar que el nen/a no tingui cap tipus de dèficit perceptiu, visual o motor que pugui desencadenar els problemes comentats anteriorment.

5. I el TDAH?

El Trastorn per Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat afecta al nen, jove o adult en la seva capacitat per a:

1. Atendre al que està fent: INATENCIÓ

- No posa atenció suficient als detalls o comet errors per descuit en les tasques escolars, a la feina o en d'altres activitats.
- Té dificultats per mantenir l'atenció en tasques o activitats lúdiques i/o jocs.
- Sembla no escoltar quan se li parla directament
- Sovint no segueix instruccions i no finalitza tasques escolars, encàrrecs o d'altres obligacions de la feina (no es deu a comportament negativista o a incapacitat per a comprendre instruccions)
- Sovint té dificultats per organitzar tasques i activitats
- Sovint evita, li desagrada o es mostra reticent a l'hora de fer tasques que requereixen un esforç mental sostingut (com treballs o escolars o domèstics)
- Acostuma a perdre objectes necessaris per a tasques i activitats (per ex. Joguines, exercicis escolars, llapis, llibres o eines)
- Freqüentment es distreu amb facilitat amb estímuls irrellevants
- Sovint és descuidat en les activitats diàries

2. Regular el seu nivell d'activitat: HIPERACTIVITAT

- Sovint mou en excés mans i peus, o es remou al seu seient
- Sovint abandona el seient de classe o en altres situacions on s'espera que romangui assegut
- Freqüentment corre o salta excessivament en situacions en les que és inapropiat fer-ho (en el cas d'adolescents o adults pot limitar-se a sentiments subjectius d'inquietut)
- Presenta dificultats per jugar o dedicar-se tranquil·lament a activitats d'oci
- Sovint "està en marxa" o actua com si tingués un "motoret"
- Acostuma a parlar en excés

3. Inhibir el pensament o comportament: IMPULSIVITAT

- Sovint precipita respostes abans de que s'hagin acabat de formular les preguntes
- Té dificultats per esperar el seu torn
- Freqüentment interromp les activitats dels altres (es fica en converses o jocs)

Per poder diagnosticar un TDAH, els problemes relacionats amb els símptomes s'han de produir **com a mínim en dos ambients**: per exemple a casa i a l'escola, o a casa i a la feina.

Tot i que la majoria dels individus tenen símptomes tant d'inatenció com d'hiperactivitat-impulsivitat, en alguns predomina un dels dos patrons.

És un trastorn **d'origen neurobiològic**, amb una forta **transmissió genètica** i de caràcter crònic (el 70% manifestarà problemes d'atenció i impulsivitat durant l'adolescència i el 25-30% remetran símptomes als 18-20anys) (Fundació ADANA)

És més freqüent en nens que en nenes (**4:1**) (Fundació ADANA)

6. Conseqüències de no tractar-los

Els nens amb aquests tipus de trastorns creixen sotmesos a un major nombre de fracassos i errors, havent d'esforçar-se molt més q la resta i moltes vegades rebent moltes més crítiques al seu comportament i capacitats. Fruit d'això, podem observar:

- a. **Baixa autoestima**
- b. **Fatiga**
- c. **Desmoralització i frustració**
- d. **Irritabilitat**
- e. **Poc interès per aprendre**
- f. **Baix rendiment acadèmic**, arribant a deixar els estudis degut al **fracàs escolar** (la tasa d'abandonaments escolars dels nens o adolescents amb trastorns de l'aprenentatge es situa al voltant del 40%, APA DSM-IV)
- g. **Sentiments d'indefensió**
- h. **Problemes en les relacions socials**

En adults:

- a. **Dificultats a la feina**
- b. **Problemes d'adaptació social**

7. Aleshores, què es fa en una reeducació?

- a. **Recuperació dels aprenentatges**: lectura, escriptura, càlcul, matemàtiques...
- b. **Planificació i organització**: agenda, horaris d'estudi, carpeta, apunts...
- c. **Preparació d'examens**: (pre-durant-post)
- d. **Tècniques i mètodes d'estudi**: pre-lectura, lectura, subratllat, resum, esquema i estudi
- e. **Treballar la motivació i l'autoestima** davant les tasques escolars
- f. **Potenciar les conductes adequades** (estar assegut a la cadira, acabar les tasques, pensar abans de respondre...) i reduir/eliminar les poc adequades (comentaris fora de lloc, aixecar-se constantment, no seguir instruccions, cridar...)

- g. **Generalització** de les conductes adequades a tots els àmbits problemàtics.

8. Així doncs, una reeducació no és el mateix que una classe particular

No, com hem vist una reeducació és molt més que una classe particular. Podem combinar les dues coses si el nostre fill/a necessita aprofundir en una assignatura en concret, ja que és el que no fariem en una reeducació psicopedagògica.

9. Treball en equip: família, escola i especialistes

Com ja hem comentat, tant els trastorns de l'aprenentatge com el TDAH tenen conseqüències més enllà dels límits escolars, ja que afecta al comportament, sentiments i a la pròpia percepció del nen.

Per això el treball ha de ser multidisciplinar i ha d'existir una estreta coordinació entre la família, l'escola i els especialistes, ja que marcarà la diferència entre l'èxit o el fracàs de la teràpia:

a. Família:

- Se'ls ha **d'informar sobre el trastorn** per tal de que evitin pensar que el seu fill/a simplement és *gandul o entremaliat*, o que *ja madurarà*.
- Necessiten **estratègies per manejar la conducta** dels seus fills, per a que redueixin i/o eliminin les inadequades i potenciïn les adequades.
- També necessiten estratègies de comunicació per millorar la relació amb els seus fills
- Poden ser d'utilitat els **grups de recolzament** per compartir les seves experiències amb d'altres pares afectats.

b. Escola:

- Igual que les famílies, han de conèixer la naturalesa dels trastorns per tal de poder adaptar les necessitats del nen.
- Adaptacions segons el nen, però normalment són del tipus:
- Asseure'l prop del professor, supervisió constant, fragmentació de les tasques, reforços i elogis amb major freqüència...
- Adaptar els exàmens i els deures
- Són una important font d'informació per observar el progrés o retrocés del nen/a.

c. Especialistes:

- Psicòleg/reeducador
- Psiquiatra:

Els TDAH poden beneficiar-se de la pal·liació de símptomes que ofereixen fàrmacs per aquest tipus de trastorn (Strattera, Medikinet, Concerta, Rubifén...) La seva eficàcia i seguretat han estat àmpliament estudiats durant

dècades. En la majoria dels casos acostumen a ser tractaments de llarga duració (anys) i faciliten tant el correcte desenvolupament intel·lectual, social i familiar, com l'eficàcia de la teràpia psicopedagògica.

Quan els trastorns de l'aprenentatge i el TDAH tenen altres trastorns associats (Trastorn negativista desafiant, de conducta, d'ansietat, tics, síndrome de Gilles de la Tourette, etc.) també és beneficiós comptar amb el recolzament de metges especialitzats que controlen una medicació adequada per aquest tipus de trastorns.

Anna Maria Vilaró Romera

Psicòloga de PSIGMA

Aquest document està sota llicència Creative Commons

Reconeixement: En qualsevol explotació de l'obra autoritzada per la llicència caldrà reconèixer l'autoria.

No Comercial: L'explotació de l'obra queda limitada a usos no comercials.

Compartir Igual: L'explotació autoritzada inclou la creació d'obres derivades sempre que mantinguin la mateixa llicència en ser divulgades.